

עין משפט
נר מצוה

פג א מיי פיי מהל'
ממנות עניים הלכה
ח סמנ עשין סקס טוש"ע
י"ד סי' רמט ספ"ק ז:

רבינו חננאל

בבאי דמיפגלא בבז וזנות וניכפיה ליצרין ונקבל אגרא שנא' מזמה תשמור עליך מדבר זמה התורה תשמור עליך אבל עבודת כוכבים גבי יצירה: ת"ר כשנתפש ר' אלעזר בן פרטא ור' חנניה בן תרדיון למינוח אמר ר' אלעזר בן פרטא לר' חנניה אשריך שנתפשת על דבר אחד אוי לי שנתפשתי על ה' דברים השכיב אתה נתפשת על ה' דברים ואתה ניצול שאתה נתעסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני נתעסקתי בתורה בלבד וכדרב דאמר כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלה שגאמר וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת וללא כהן מורה וללא תורה (ל) מאי ללא תורה כל העוסק בתורה בלבד ואינו מתעסק במצות וגם להוציא הדין לאמיתו וההוראה כחקה כאילו גם תורה אין לו: ומקשי' חנניה בן תרדיון לא נתעסק בגי' והתניא ר' אליעזר בן יעקב אמר לעולם אל יתן אדם מעותיו בקופה אלא אם בן ממונה עליה כר' חנניה בן תרדיון ופרקינן אין ודאי הימני היה מוהימן וארע"י דהוה עבדי חסדים כדתניא מעות של פורים נתחלפו לו במעות של צדקה וחילקם לעניים ונתן אחרים למעות פורים כמו שהיה ראוי לאדם עשיר כמותו לעשות לא עשה.
אתיוהו לרבי אלעזר בן פרטא אמרו לו מאי טעמא תני' ונגבית. כלומר חכם שונה ונגב. אמר להו דרך בני ישראל או סופר או בעל סייף שניהם באיש אחד אין נמצאין וכיון שאני בעל סייף (גס) איני חכם שונה אמרו לו והלא קוראין אותו רבי אמר להו גדול שבאורגים אני ולפיכך קורין אותו רבי שתי אורגים הביאו לפניו שתי פקעיות של מטה אמרו לו איוו של שתי ואיוו של ערב נעשה לו גס ופרחת וישבה לה ויבורית נקבה על פקעת דערבא ויבורית על של שתי אמר הא דשתיא הא דערבא: בי אבידן. פי' לשכה בבית עבודת כוכבים שלהן ומתבקצין שם כל בעלי חכמה ודינן בדברי חכמה עד אמרו לו למה שיחררת עבדך בדתן של ישראל. פי' פתקתו בדר' מאה פרסי שדרוהו פרונוקא במסוק רחוק ח' פרסי. אתיוהו לר' חנניה בן תרדיון אמרו ליה אמאי עסקת באורייתא אמר להו כאשר צוני ה' אלהי גזרו עליו שריפה

יו:

נייזיל אפיתחא דבי זונות. מכאן יש ללמוד שדרך להרחיק מפתח עזודת כוכבים כל מה שיכול משום דכתיב אל תקרב אל פתח ביתה ומוקמי לעיל צעזודת כוכבים שהרי היה רואה ללכת יותר אפיתחא דבי זונות: **כל** העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלה. מוכח מדכתיב ללא אלהי אמת והדר כתיב ללא תורה משמע דצרישא קאמר אע"פ שיש בו תורה הוא כמי שאין לו אלהים: **ובגמילות חסדים מאי פריך** ממה מאי פריך מזדקא הלא צ' דברים הם כדאמרין בנפוכה (דף מט:): דקדק לעניים גמילו' חסדים צין לעניים צין לעשירים וי"ל דמ"מ משמע ליה דמי שרגיל בואת עוסק הוא גם בואת: **אלא א"ב ממונה עליה בו**. ומסתמא גם משלו היה נותן הרבה: **מעורת של פורים נתחלפו יי במעות של צדקה**. פירש רש"י לשון אחר מעות של סעודת פורים וקשיא כי לא מצינו בכל התלמוד שמוכיר מעות של סעודת פורים וגם (י) שפירש רש"י מעות של פורים שהפירש הוא לסעודת פורים שלו וחלקם ולא חזר ליפרע מארנקי של דקדק והזכירו לעוצה על כך וקשה כי זה חסר מן הספר ושם המלוא שהוא ממה שלא חזר לגבות מארנקי של דקדק היה לו לומר וגם לשון ראשון שפירש מגבת פורים וחלקתי לעניים לדקדק ואני פרעתי משלי של פורים קשה דעיקר מלוא הארנקי הוה ממעות של פורים והיה סבור שהוא של דקדק וזכר שהם של מגבת פורים ואפילו הכי לא חזר צעמנו וחלקם לעניים אע"פ שידע שלא היה צארנקי של דקדק כלום מפני שלא היה רואה לצייעם מאחר שקצטם וזימנס להם ולפי זה עיקר המלוא היא צשעת חלוקה אע"פ שזכר לא ראה לצייעם וודאי מסבירא חזר ופרעם משלו לכיס של פורים ולשון נתחלפו כמו (צ"צ דף יז, א) אויב צאיוב נתחלף לו פירוש שסגר לקחת אויב ולקח אויב וכך היה סבור שהם של דקדק וזכר שהם של מעות פורים: **רבן של תרסיים אני**. פ"ה גרדייס וכן מוכח כל הסוגיא אבל

בסוכה פרק החליל (דף נא:): מונה תרסיים בפני עצמן וגרדייס בפני עצמן וצ"ל ששלשה מיני תרסיים הם דגרדייס נקראין תרסיים כדמוכח הכא וגם צורפי נחשת נקראים תרסיים כדמוכח צפ' אלו טריפות (חולין דף נז:): דהעלה עליה מטעית של תרסיים והוא עור שמשמין לפנייה שלא יקלקלו גדיהים והוא חס מאלד והם אותם דפרקי החליל (שס דף נא:): שמונה כל האומניות בפני עצמן וגם במגילה פרק בני העיר (דף טו.) מעשה צבית הכנסת של תרסיים כי צורפי נחשת אין בני אדם יכולין לסבלם כדמשמע פ' המדיר (פסכות דף עז.) דקא חשיב ליה צהדי הני דכופין אותן להוליל ועוד יש אומה אחת שכולם נקראו

תרסיים כדאמרין מגילה (דף יג:): בגמין ומרש שני תרסיים היו ומספרים בלשון טורסי: **אתיא זיבורתא**. פי' צקונטרס וציורא זכר וציורתא נקבה ולי" שצין יוכר כ"כ במין קטן כזה צין זכר לנקבה וי"מ שהן שני מינין כמו (חולין דף סב:):

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

דגבים יצריה. נשחט יצרא. אנשי כנסת הגדולה צקשו רחמים וגמסר צידם והרגוהו כדלמרי' צד' מיתות צסנהדרין (דף סד.). כלומר ניזיל צההוא צצילא ולא ניזיל אפיתחא דבי זונות שלא ישלוט צנו יצר הרע: **אינעוו זונות מקמייהו**. נכנסו מפניהם לקצבתן: **מנא לך הא**. דסמכת אנפשך למיתי הכא ולא

מיסתפית מיצר הרע: **זימה ומסרגמי' עאם חטאין**. עאם הוא מרגום של זימה (א) היא חטאין הוא תוספת המרגום מפרש שעאם זו רעה היא של חטא. אלמא דזימה היינו לשון עאם ותורה נקראת עאם דכתיב (ישעיה כח) הפליא עאם הגדיל תושיה ומשמע תורה תשמור עליך: **מוימה** (א) מן הזונות: **שמור עליך סורה**. דסיפיה דקרא צבונה תנצרכה מזימה תשמור עליך מכל דצר רע והררור חטא ולאנן הולכין הלוך ודצר צדצרי תורה: **על ה' דברים**. חמש עלילות הן שאלין עלי: **כמי שאין לו אלוה**. להגן עליו: ה"ג מאי ללא (י) ר' חנינא צן תרדיון גצאי של דקדק הוה: **מעוט של פורים**. שגביתי מצני העיר לחלק לעניים לסעודת פורים ותנן (צ"מ דף עח:): אין העני רשאי ליקח מןן רלוועה לסנדלו: **נתחלפו לי צמעוט של דקדק**. וסבור הייתי שהן של דקדק וחלקמים לעניים שלא לסעודת פורים ואני פרעתי משלי [את] של פורים. ל"א מעוט שלי לסעודת פורים נתחלפו לי צמעוט של דקדק וסבור הייתי שהן של דקדק וחלקמים לעניים ולא חזרתי ליפרע מארנקי של דקדק: **גגצא**. גגצ אפסטיס היית: **מודא ליסא**. כשם שאין השני צי דהא אין שמיהן צאדם אחד כך אין צבירתי צי והאומר לכם עלי שקרן נמלא צדצריו: מ"ט קרו לך רצו. הרי עלילה שלישית: **טרסיים**. גרדייס: **קיבורי**. פקעיות לימשיל"ש: **הי דשפיא הי דערצא**. אחיה של שמי ואחיה של ערב: **אסא וציורא**. זכר אומיציא על דערצא: **ואסאי וציורא**. נקבה אומיציא על דשמיא. והצין שהוא נס הנעשה (א) שהשמי מקבל ערב כנקבה המקבלת זכר: **לני אצידין**. צית שאוכלין ושומין לכבוד עבודת כוכבים ומזוללים זיכול לעבודת כוכבים ומפקמין על עסקיה לידע מה היא צריכה ומתנדבין: **עצדן יסידות**: וכן גזרו על כך לפי שהוא דת יסידות: **אידימי ליה**. לההוא גצרא: **ציסופיה** הוא דקא אחוי. רשעך תראה ותודיע שרשע אתה והוא ינצל ע"י נס: **הוה כפיציא** **ההוא** (יומא) **איגרבא**.

דצעו חשודי רומי לשדורי לקיסר על עסקיהן שדרכו ההוא שעמא צדיה דההוא גצרא: **פסקיו**. אליהו וזרקו ד' מאה פרסי למען לא יסוב [עוד לציתו] כמו (ר"ה דף כה.) שקל קלא פתק ציה: **עליו לשריפא**. למה נענש כך לפי שהיה הוגה את השם צאומיזימי דורשו צארצענים ושמים אומיות ועושה צו מה שהוא חפץ: להתלמד

אזל ולא אתא אתיוהו לרבי חנינא בן תרדיון אמרו ליה אמאי קא עסקת באורייתא אמר להו כאשר צוני ה' אלהי מיד גזרו עליו לשריפה ועל אשתו להריגה ועל בתו לישב בקובה של זונות עליו לשריפה שהיה הוגה

הוגה:
תרגול ותרגולתא דלגמא:
הוגה

מסורת הש"ס

(א) צ"צ י"ג (ב) וני' יעביץ הימני:]
(א) [למין ית.]
(ד) [כמויות סו.]

תורה אור השלם

- מזמרה תשמור עֲלֶיךָ תבונה תנצרכָהּ: משלי ב יא
- עֲרֹת אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא תִגְדֹּל אֶת בֵּת בָּתָּה וְאֶת בֵּת בָּתָּה לֹא תִחַךְ לַגִּילּוֹת עֲרֹתָהּ שְׂאֵרָה דָּבָה וּמָה דְהֵא: ויקרא יח יז
- גַּם זֹאת מַעַם יְיָ צְבָאוֹת יִצְאָהּ הַפְּלִיא עֲצָה הַגְּדִיל תִּרְשִׁיךָ: דברי הימים ב טו ג
- וְיָמִים רַבִּים לִישְׂרָאֵל לֵלֵא אֱלֹהֵי אֲמַת וּלְלֹא בֵּתוֹן מוֹדָה וּלְלֹא תוֹרָה: דברי הימים ב טו ג
- רָאָה לַפְּדֻתִי אֶתְכֶם חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים בְּאִשְׁרִי צִוִּי יוֹדֵה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת בֶּן בִּקְרֵב וְהָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם בָּאִים שְׂמֹחַ לְרִשְׁתָּהּ: דברים ד ה

הגהות הב"ח

- גמ' ה"ק מזמרה מדבר זמה: (א) רש"י ד"ה זימה וכו' של זימה וחטאין הוא תוספת שהתרגום כל"ל זמינת היא נמחק: (א) ד"ה מזימה מדבר זימה מן הזונות: (ז) ד"ה ה"ג מאי ללא תורה הפס"ד: (א) ד"ה ואסא וכו' הנעשה לו שהשמי: (י) תוס' ד"ה מעוט וכו' וגם מה שפי' רש"י:

לעוי רש"י

לימשיל"ש [לימשיל"ש].
פקעות (של חוט).

מוסף רש"י

מעות של פורים.
שהתמים לסעודת פורים, נתחלפו לי.
וחלקמים לעניים וסבור הייתי שארנקי של דקדק הוא ולא נפיעתי מארנקי של דקדק (דקמן יח.).
טורסיים. אורגים (נזיר נב.).

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין 5, (ב) לקמן מג: שבת עה, ר"ה כד: סנהדרין סח., (ג) שבת נד: ע"ש, (ד) [נע"י ליתא], (ה) [נע"י איתא א"ל ר' חנינא], (ו) [לעיל ח: י], (ז) [נע"י א"ל רבי], (ח) [נע"י איתא גרילין], (ט) [ע"י חוס' כתובות קג: ד"ה מומין], (י) [לעיל י: ח.], (יא) [לקמן כד: שבת קי.], (יב) [ל"ל מתחם ונע"י ליתא וע"י צנור ערך תרס], (יג) ס"א ל"ג, (יד) [נדפויי מהלי וכו"ה יע"ד], (טו) כ"ל כתובות [וכ"ה מהריע"ד].

תורה אור השלם

- בי אתה בא אל הארץ אשר יי אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות פתעבת הוזהם דהבם: דברים יח ט
- למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני:
- החלים מטו ר הצור תמים פעלו יי בל דרביי משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר דהא:

- דברים לב ד גדל העצה ורב העליה אשר עינך פקחות על כל דרבי בני אדם לתת לאיש בדרךיו ובכרי מעליה:

ירמיהו לב יט

הגהות הב"ח
(א) גמ' וספר תורה מונח לך במחקר:

מוסף רש"י

ואין תהיות המתיים מן התורה. שופר נמדדס' דדרשינן בנמרס' מניין למתיים הממים מן המורה, ואפילו יס' מודה ומאמין שיחיו הממים אלא דלא רמזא בלורייאס' כופר הוא האילי ועוקר שיש תחיית המתים מן המורה מה לנו ולאמונה ובי מהיכן הוא יודע שכן הוא, הלכן טופר גמור הוא (סנהדרין צ' וע"ש בגליון בשם ב"ש שאין זה מדברי רש"י). להבין ולהורות. כלומר להבין מפשטים כמה הס מקולקלס ולהורות לנצח לא מעשה כן וכן שזה הוא חק הגוים (דברים יח ט) או: שמוכל לעמוד בהן ואס יעשה נביא שקר לפניך שמצין שהוא מכשף (שבת עה.). דשתנא. טועיקון ד' דק' ט' גשים (קמפו בד.).

לפני אידיהן

להתלמד ענד דכסניא כו'. ומיהו הקצ"ה מדקדק עם הלדקים

כחוט השערה (יבמות דף קסא:) ואפילו להתלמד יש לחוש לכבוד הרצ וקרא דלא תלמד לעשות במילי אחרניאס' מוקמה כמו נטיעת קישואין דסנהדרין (דף סח.) ודמות לורת לבנה דר"ג (ר"ה דף נד.).

נקובה. אהל זונות כדכתיב (במדבר כה) אל הקובה: **דקדקה**. לפסוע פסיעות נאות וכתיב (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה: **שאדם דש צעקביו**. דקדוק פסיעות כי הכא. ל"א שאדם דורסן ברגליו שאין חשובין צעימיו כלום: **על כל דרכי**. אפילו דקדוק פסיעות: **שאסא יושב ועוסק בפורס**. והס גזרו על כך: **דבר של טעס**. שהמריצה את צימו והרגה את חסידיו ועדיין קיימת: **כלום מעשה נא לידך**. ואשמע איך היית נוהג: **מעוס של פורים**. שהנחמים לסעודת פורים נתחלפו לי וחלקמים לעניים וסבור הייתי שארנקי של דקה היא ולא נפרעמי מארנקי של דקה: **מחלקן יסא חלקי**. הואיל והיית וומרן בממונק: **אראך צדך**. כלומר זו היא שכרה של תורה: **קלטטונירי**. ממונה עליו: **פרקנא**. תרי וקצ חלי סאה דינרי זהוים: **נקט נפשיה כחד פרשא**. המקין ענייני לבשו כ אחד מן הפרשים: **דשטנא אלא**. דרך גשים לי: **מפרחנא מרסח**. כלומר אמתין לך עד שיפסוק לך ודוגמתו צצ"ק בפרק מרובה (דף פ:) מאן תרס מתרס שמואל: **פלגא פלה**. את השלטון בכל שלמי. כשיכלו הדייגין ממאי פלחנא: ^{מי}

השמים המליכוה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר ^(א) מונה לך בחיךך אמר לו מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש אמר לו רבי ^(ב)מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך ^(ג)אמר לו^(ד) מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספר גדול ובחזרתו מצאווהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן ^(ה)גליון נשרפין ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטונירי רבי אם אני מרבה בשלהבת וגוטל ספוגין של צמר מעל לבך אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת וגטל ספוגין של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון וקלצטונירי ^(ו)מוזמנין הן לחיי העולם הבא ^(ז)בבה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריא דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדיגרי ואול אמר אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה ^(ח)דשתנא אנא אמר לה מתרחנא ^(ט)מרתח אמרה לו נפישין טובא ^(י)(ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל לגבי שומר דידה א"ל הבה ^(יא)ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדיגרא פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענגי ומתצלת א"ל ומי

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יח.

הוגה השם. פ"ה שדרשו צמ"צ אומיות ועושה צו מה שהוא חפץ ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפי' אומיות של שם המיוחד ^(א) בלומיות של שאר המיכות וזה אין לעשות כדאמר בפסחים ס"פ אלו עוצרין (דף ג.) לא כשאיני נכתב אני נקרא אני נכתב צי"ה ונקרא צא"ד ונראה לר"י שאין להזכיר אף אומיות י"ה כמו שגרילין העולם שהרי י"ה הוא שם המיוחד ועוד נראה להר"ר אלחנן כי גם אין להזכיר א"ד מאדני דהא א"ד מאדני י"ה מהשם אין נמחקין ש"ד משדי ז"צ מנצלות נמחקין וכן הגירסא (שצעות לה: ושס לה.) צפירוש ר"ח משמע שא"ד מאדני הוא שם כמו י"ה מה' ומיהו נראה לר"י להמיר דכיון דלא נמצא ככתוב דמה שהוא נמצא כתוב בספרים יש לומר שהסופרים כתבוהו כן ולא נתכוונו להזכיר את השם (וע"י חוס' סוכה דף ה. ד"ה יו"ד): **להתלמד עבר**. פ"ה ומיהו הקצ"ה מדקדק כי

ונראה שלא היה כתוב בספרו אלא מאי טעמא איענש הוגה בפרהסיא היה ולכן הוצרך לתת טעם אחר: **מה** אתה רואה. שהיה נראה צעיניהס שהיה לו לראות שם דבר מימה או מלאכים או דבר אחר א"י צציל שהיו שומעין קול האומיות הפורחות ולא היו יודעין מהו: **ואל** יחבל עצמו. אור"ת דהיכא שיראים פן יעצרוס עוצדי כוכבים לעצירה כגון ע"י יסורין שלא יוכל לעמוד בהס או הוא מזהה לחבל בעצמו כי הסיא דגיטין (דף ט:.) גבי ילדים שנשצו לקלון שהטילו עצמם לים (וע"ע חוס' גיטין דף ט: ד"ה קפלו): **וכי שצמי מאי איעבדי**. י"מ שהיה נותן להשלטון מס מן הזונות למספר גולגולתס ולכן היה שואל כי שלמי מה אעשה כי איך אתן מס העולה למספרס וכן יש לפרש צריס פירקא (לעיל דף ג:) שווקיס להושיצ בהס זונות ולטוול מס מהס אצל רש"י פירש שכל שעה שיעלילו עליו שיסחדס צממון זה:

שלא יחזיר ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספר גדול ובחזרתו מצאווהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן ^(א)גליון נשרפין ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטונירי רבי אם אני מרבה בשלהבת וגוטל ספוגין של צמר מעל לבך אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת וגטל ספוגין של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון וקלצטונירי ^(ב)מוזמנין הן לחיי העולם הבא ^(ג)בבה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריא דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדיגרי ואול אמר אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה ^(ד)דשתנא אנא אמר לה מתרחנא ^(ה)מרתח אמרה לו נפישין טובא ^(ו)(ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל לגבי שומר דידה א"ל הבה ^(ז)ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדיגרא פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענגי ומתצלת א"ל ומי

פר א מיי' פ"ג מהלכות משנה הלכה [ו] ח: ב [מיי' פ"ו מהל' דעות הל' ז שו"ע י"ד ס' קמ סעף א בהנה]:

רבינו חננאל
בעונש שהיה הוגה את השם באותיותיו בפרהסיא. שכל ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעוה"ב ואע"ג דהוא להתלמד עבד וכתוב לא תלמד לעשות אבל אנה למד להבין ולהורות הוה ליה להגות בצניעה. וגזרו על אשתו הריגה נענשה משום דלא מחיא ביה שכל מי שיש כבוד למחות ואינו מפתח נתפש. ונענשה בתו לישב בקובה דא"י יוחנן פעס אבות עברה בין גדולי רומי ואמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו ודיינו דכתיב עון עקבי יסובני עון שאדם דש בעקיביו סובבין אותו ליום הדין. בשעת הוצאתן פתחו [כל] א' ואמ' הוא אמר הצור תמים פעלו וגו' אשתו אמרה אל אמונה ואין על בתו אמרה גדול העצה ורב העלילה אשר עינך פקוחות על כל דרכי (איש) [בני] האדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו: כרכוהו בס"ת שהיה קורא בו והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור כו': ברוריה דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנניא בן תרדיון הואי אמ' ליה לבעלה זילא בי מילתא דיתבה אחתי בקובה של זונות שקל תרקבא דדיגרי ואזיל. פי' דישתנא נידה: נפיש טובא כלומר הדם שותת ויורד עליה הרבה ואינה יכולה לישתר כו' עד

רבינו חננאל

יח:

שלא יתחשב עמהם. פרש"י לחוסק לזור על העיר והר"ר אלחנן פירש להיות ממספר אנשי הצגה של עובדי כוכבים: **שמוזבלין** שם. פ"ה לשון יזבולי אישי ורבינו תם פירש מוזבלין מוזכמים ולשון גגאי נקט וכן משמע

ירושלמי פרק הרוחא רחא מקום שמוזבלין שם לעבודת כוכבים אומר וזבח לאלהים יחרס:

מאי בינייהו. תימה טועא איכא בינייהו דר"מ דוקא אמר מפני שמוזבלין הא אין מוזבלין שם שרי ורבען אסרי אף במקום שאין מוזבלין ונראה לפרש דהכי פריך במקום שמוזבלין מאי בינייהו דהא ודאי אף במקום שמוזבלין פליג מדהזכירו חכמים דנצריהם מקום שמוזבלין דאי ל"פ במקום שמוזבלין לא היה להם להזכיר אלא מה שהוסיפו על ר"מ ולומר אף במקום שאין מוזבלין אסור ועוד יש לפרש מאי בינייהו בין מקום שמוזבלין למקום שאין מוזבלין לרבען דאסרי נצרייהו ומסיק נשא ונתן איכא בינייהו: אשרי

מעשה ואיכא דאמרי ממעשה דברוריא: תנו רבנן א[[]ההולך לאיצטדינין ולכרוקם וראה שם את הנחשים ואת החברין בוקיין ומוקיין ומולוין ולולוין בלורין סלגורין הרי זה מושב לצים ועליהם הכתוב אומר יִאֲשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ וּגְוִי כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חָפְצוֹ הָא לַמִּדַּת שֶׁדְּבָרִים הִלְלוּ מִבְּרִיאַן אֶת הָאֱדָם לִידֵי בִּיטוֹל תּוֹרָה וּרְמִינֵהּ א[[]הולכין] לאיצטדינין מותר מפני שצווח ומציל ולכרוקם מותר מפני ישוב מדינה ובלבד שלא יתחשב עמהם אסור קשיא איצטדינין באיצטדינין קשיא בראין מתחשב עמהן אלא איצטדינין באיצטדינין קשיא תנאי היא [דתניא] אין הולכין לאיצטדינין מפני א[[]מושב לצים ור' נתן מתיר מפני שני דברים אחד מפני שצווח ומציל ור' עקיבא מינייכו דלא תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם מוזנותיו ומתמעטין ונופל בגיהנם וכן המתווהר וגורם כלייה לעולם: אשרי האיש וגו'.

מכאן אמרו אם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללון ועליו הכתוב אומר אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא: פי' בקניגין בלשון יון מקום הציד: יכול כיון שלא הלך בכל אלו גידה בשינה. ת"ל כי אם בתורת ה' תחפצ: אשרי האיש. זה

קם ר' מאיר ערק לבבל איכ' דאמרי מהאי מעשה איכא דאמרי ממעשה דברוריה: ת"ר ההולך לאצטדין ולכרוקם וראה הנחש והחברים בוקיין מוקיין מולוין לולוין סגולרין וסגולרוין ה"ו מושב לצים איני מביים שם פול ישראל בידם ובאין להורגו צווח ומצילו ולכרוקם משום ישוב מדינה ובלבד שלא יתחשב עמהן כו' ואסיקנא כתנאי דתניא אין הולכין לאצטדינין מפני שהן שופכי דמים ר' נתן מתיר מפני שני דברים אחד שצווח ומציל וא' שם יהרגוהו יעיד שמת להשיא את אשתו: ת"ר אין הולכין לתיאטריות ולקרקסאות מקום שמוזבלין אסור משום לצים א[[]רב חכמי' וסוגיין המתלוצץ יסורין באין עליו שנאמר ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם ומוזנותיו מתמעטין ונופל בגיהנם וכן המתווהר וגורם כלייה לעולם: אשרי האיש וגו'.

מכאן אמרו אם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללון ועליו הכתוב אומר אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא: פי' בקניגין בלשון יון מקום הציד: יכול כיון שלא הלך בכל אלו גידה בשינה. ת"ל כי אם בתורת ה' תחפצ: אשרי האיש. זה

^(א) נראה דצ"ל מקום שמוזבלין אסור משום חשד עבודת כוכבים ומקום שאין מוזבלין אסור משום מושב לצים.

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מי י"מר. שאמת אתך שאנצל בתפלה זו: שקל קלף. פיסת רגצים: אייטוס. לשומר: אסקוס לוקיפס. לתליה. זקיפה פורק"א שזולצין זה: מאי האי. דלא מצינא למיזקפה: אסא לצי זוגוס. כדי שיאמרו לא הוא דאיהו לא הוה עייל: **עמש צהא ומסק צהא**. טבל אחת מאכזבעותיו ומנץ את חצירתה: **כרכסיס** חביקתו כאילו היה רגיל אאלה: איכא דאמרי משום **האי מעשה**. ערק: ואיכא דאמרי משום **מעשה דברוריא**. שפעס אחת ליגלגה על שאמרו חכמים (קדושין דף פ':) נשים דעתן קלות הן עלייהו ואמר לה חיך סופך להדות לדצריהם וזוה לאחד מתלמידיו לנסותה לדבר עצירה והפציר זה ימים רצים עד שנתלצת וכשנודע לה חנקת ענמה וערק רצי מאיר מחמת כסופא: לאיצטדינין. מקום שמנחמין את השור: ולכרוקם. מזור ועושין שם שחוק וליגנות: **אס הנחשים**. מנחשים ומכשפים: **ואס הצנצים**. לוחשי נחשים: בוקיין מוקיין לולוין סלגורין. כולן מיני ליגנים הן: **הא למדס**. מדסמין ליה כי אס צתורת ה' חפלו: **שלווה ומאיל** אס רואה שיגיתו שם יהודי זועק ומתחנן להם ומנילו: **מפני ישוב מדינא**. ישראל הדרים צאותה העיר שזה מנקש בני א[[]וישזן] הכרקוס להגילס: **שלא יתחשב עמהם**. לחזק עובדי כוכבים ולעשות עמהם מלור: **שמעיד עדות אשס**. אס רואה חזירו ישראל נהרג שם מעיד צאשמו ומשיאה: **שמוזבליס שס**. מסדרין נרכי עבודת כוכבים להתנדב לה. מוזבלין לשון יזבולי אישי (בראשית ז[[]ענין חנייה של חיבור ואסיפה אמישניג"ר בלע"ז):

מפני חשד עבודת כוכבים. שלא יחשדוהו [בחזקת ייזול לעבודת כוכבים]: **מאי בינייהו**. לר"מ נמי כולוהו אסירי דהא לר' מאיר כולוהו בחזקת ייזול לעבודת כוכבים נינהו: **נשא ונתן**. לר"מ נשא ונתן א[[]לעבודת כוכבים] אסור דהא מפני שמוזבלין לעבודת כוכבים סתמא קאמר וסבר דדאי מוזבלין לעבודת כוכבים שם ואיכא למיחש לדמי עבודת כוכבים צידו וקוין מ ישראל זה ללורך עבודת כוכבים ורבען [דמפרשין] משום חשד ליגנות א[[]ולמידי אחריני לא חיישי נשא ונתן מותר דלא חיישינן לדמי עבודת כוכבים: אס הלך סופו לעמוד. הלך משמע צהעברה צעלמא סופו לעמוד ולהתעכב ביניהם מעט וה"ק אשרי שלא הלך ומתוך שלא הלך לא עמד ומתוך שלא עמד לא ישב הא אס הלך סופו לעמוד כו': אל ספלוזא פן יחזקו מוסריכם כי כלה ונחרטה שמעתי מאת אנדיו אלהים צפאות על כל הארץ: ישיעיהו כח כב יום מלכנו וקחלו שריה חמת מנין משך ידו את לצאיס: הושע ז ה יד יהיר לץ שמו עושה בצברתו זדון: משלי כא כד יום עברה היים ההוא יום צרה ומצוקה יום שאה ומשואה יום חשך ואפלה יום עון וערפלה. צפניה א טו

גליון הש"ס

גב' איהא דמאיר ענני. עי' מ"ש הרמ"ע בנאמחר חיקור הדין סוף ח"א:

הגהות הב"ח

^(א) גב' דמניא אין הולכין לאיצטדין (מפני שהן מושב לזיס) תל"מ וגו' ס"א מפני שהן שופכי דמים: ^(ב) שם אשכ לא הלך זה שלא הלך לערעילאות וכי לא ישב זה שלא: ^(א) רש"י ד"ה מפני וכי בני יושבי הכרכים:

לעזי רש"י

פורק"א [[]פורי"ש]. קלישון. עין חלייה. אמיישנר"ר. להרכיב לאחר.

מסורת הש"ס

^(א) [מוספתא פ"ב ה"ב], ^(ב) [מוספתא סג], ^(א) [לעיל ז:י], ^(ד) [צ"ל ולגת], ^(ה) [צ"ל אלגור], ^(ו) [נצ"י לימא וכן בצרכות לה: ודומא עב: לימא מלת בעינא ועי' סנהדרין ל[[]טז]], ^(ז) [נצ"י:עמ: ע"ש], ^(ח) סו"א מנחוס, ^(ט) [צ"ל אלגור], ^(י) [צ"ל מאי דכתיב אשכ וכו' כ"א בע"י], ^(י) [נכ"י"א טוסף: צעת רשעים זה שלא הלך, ^(ל) [למנן יט:ע"ש], ^(מ) וגי ע"י אר"ש בר נחמן א"ר יוחנן מאי דכתיב, ^(נ) רש"א מ"י, ^(ס) וולגטת רש"ש, ^(ע) [נדפס"י הגי' למת וצ"ל הא למדת],

תורה אור השלם

1. אשרי האיש אשר לא יבדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב: בי אם בתורת יחזקא חפצו ובתורתו יקדשה יומם וקללה. תהלים א א-ב 2. אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא: משלי ט יב 3. ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם כי כלה ונחרצה שמעתי מאת אנדיו אלהים צפאות על כל הארץ: ישיעיהו כח כב 4. יום מלכנו וקחלו שריה חמת מנין משך ידו את לצאיס: הושע ז ה 5. יד יהיר לץ שמו עושה בצברתו זדון: משלי כא כד 6. יום עברה היים ההוא יום צרה ומצוקה יום שאה ומשואה יום חשך ואפלה יום עון וערפלה. צפניה א טו

מסורת הש"ס

א) אבות פ"א מ"ב, (ב) ב"א מ"א, (ג) ג'ל ל"א, (ד) קדושין ל"ב, (ה) [נדרים סג:א], (ו) [סנהדרין לח:א ע"ש], (ז) [ערוchin מד:א ח] שם, (ט) שם, (י) [ג'ל דרבה], (יא) [משלי ע"א, (יב) [שמות כ"א, (יג) [וי"ה מוס' פסחים ח: ד"ה שזכה ומוס' י"ה ד. ד"ה בשביל], (יד) [נע"ע מוס' יבמות ק]. ד"ה רנ"ה ומוס' סנהדרין מט: ד"ה אמר],

תורה אור השלם

- ו'אמרו ה'ב' נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפער על פני כל הארץ: בראשית י"ד
- וְאִנְשֵׁי סָדֵם רָעִים וְחָטָאִים לִין מְאֹד: שופטים טו כח
- וְהָיָה כְּטוֹב לָבָם ו'אמרו קראו לשמשון וישחק לנו ויקרא לשמשון מבית הַאֲסוּרִים ויקצוץ לפניהם ויַעֲמִידוּ אותו בֵּין הַעַמֻּדִים: שופטים טז כח
- הַלֵּלֶיָּהּ אֲשֶׁר־אִישׁ יִרָא אֶת־יָדָיו בַּמִּצּוֹתַי חֲפֵץ מֵאֹד: תהלים קי"ב א
- כִּי אִם בַּתּוֹרַת יְיָ הַפֶּצַּע וּבַתּוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה: תהלים א ב
- הַרְסָה נִפְשִׁי לַחֲבָקָה אֶל מַשְׁפָּטֶיךָ כִּכָּל עַתָּה: תהלים קי"ב כ
- שִׁלְחָה נְגִידָתֶיךָ תִּקְרָא עַל גִּפְי מַרְמִי קָרָת: משלי ט ג
- וְיִשְׁקָה לַפֶּתַח בֵּיתָהּ עַל פֶּסַח מַרְמִי קָרָת: משלי ט יד
- בְּרֹאשׁ מְרוֹמֵימַי עֲלִי דָךְךָ בֵּית נְתִיבוֹת נִגְבְּהָ: משלי ח ב
- שִׁתָּה מִיַּם מְבוֹרֶךְ וְנִזְלִים מִתּוֹךְ הָבָרֶךְ: משלי ח טו
- הוּן מִהֶבֶל יַעֲמֵט וּבִקֵּץ עַל יָד יִרְבֶּה: משלי יג יא
- לֹא יִדָּךְ רִמְיָה צִידוֹ וְהוּן אֵדָם יָךְ חִירֶךְ: משלי יג כו
- וְהָיָה פֶּעֶץ שְׁתוּל עַל פִּלְגֵי מִיַּם אֲשֶׁר פְּרִיז יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִחַ: תהלים א ג

מוסף רש"י

על מנת לקבל פרס. לשון ערך. כמו צעירך וממרגמיך כפורסמיה כי שלל חלמרי אקים מלות צורא כדי שספיק יי כל זכרי, אלל עבוד מלכהה (אבות פ"א ח"ג). ובתורתו יהגה. בתחילה הא נקראת מורת ה' ומשלמה וגרסה הא נקראת מורמו (קדושין לב:). ואחר כך יהגה. יעין (ברכות סג). אנא עבידתה. לקטן על יד חורמי עליה עד שהזקנתי זה ואח"כ חורמי ושעמתי חלמ' (שם). לא יחרוך. נטריקון דיש לים. לא יחיה ולא יצרך (נרבוין דה:). צייד הרמאי. שגרסה צורכס וליט ממוז ר' (שם). ורב ששת אמר. אין זה רמאי אלל שטה והקוין על יד הוא הרמאי ועיזס דגרי רבוא ימרו, כלומר יתקיים בדיו לצייד הרמאי שמעני גף ראשון ראשון כשהוא ליכדו שלל יצרכ הוא חורך עופות ואוכלו, וקרא אתמויה מתמה לא יחרוך לא יללה ויאלל (שם).

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

אזרסה אזינו. צימי דור הפלגה היה צסוק ימי פלג נפלגה הארץ

כדמינא בצדר עולם א"ר יוסי נביא גדול היה עבר שקרא לבנו פלג וא"ת בתחילת ימיו כו' ופלג ראה את אזרסה כמה שנים דהא לקצ"א דפלג נולד אזרסה וחיה פלג

אנשי פלשטים. כשגר ציניהם דכתיב

ויגר אזרסה בארץ פלשטים [בראשית כ"א]:

כשהוא איש. כשהוא צמור כצחו.

כלומר ממחר להכיר צוראו קודם

ימי הזקנה: **כאיש**. גבור: ולא

בשגר מלוטיו. שעובד את יוצרו

מאהבת שמו ומאהבת מלות פיו ולא

לשם קיבול שכר: **על מנת שלא**

לקבל פרס. יהי לבן עמו לומר

אפילו אין סופי לקבל שכר אוהב

אני את צוראי וחפץ במלומיו:

ממקום שלנו חפץ. לא ישנה לו רבו

אלל מסכת שהוא מבקש הימנו שאל

ישנה לו מסכת אחרת אין מתקיימת

לפי שלנו על מלומיו: **חפלו**. בלומו

שאלס חפץ מדלל כתיב חפץ:

פסקי סידרא. פרשיות של מקרא:

סליק סיפרא. סיימו את אחד מן

הספרים: **סיליס**. ספר תהלים:

עושה לו חפלו. הכי קאלמר קרא כי

אל בתורת ה' עושה חפלו: **נקראס**

על שמו. של [אומן] תלמיד שטרט

זה דכחצי ובתורתו דמשמע של כל

אדם: ילמד אדם. מרבו עד ששהא

גירסת התלמוד ופירושו שגורה לו

צפיו: **ואח"כ יגה**. יעין בתלמודו

לדמות מילמל למילמל להקשות

ולתנך ובראשונה לא יעשה כן שמא

יעטל ורבו לא ימנל לו כל שעה

ועוד לאחר ששנה הרבה הוא

מתייטצ בתלמודו ומתנך לעלמו

דבר הקשה וה"נ אמרינן כהרואה

(נדרים דף סג:) הסכת הס ואח"כ

כתת ומיימנין להא דרנא התס: דלא

ידע מאי קאלמר. שאין רבו יודע

לפרש לו כלום: **גרסה**. לשון גרש

וכרמל (ויקרא ג) שלל היה טומן

הדק אלל כריחיס של גרוסות

המתלקין חיסה לשנים או ללרעב

[ללורך] מאלל: **גרסה נפשי**

לחלצה. מרוב מלומי למורה הייתי

שוצר לפי היכולת אע"פ שאני

טומנה הדק ליכנס צעומקה: **פסיב**

על גפי. בתורה משמעני. שלחה

נערומיה תקראס^א לתלמידים העוסקין

זה. על גפי משמע על כנפים מושצ

שאינו קצוע: **וכסיב**. קרא לחרינא על

כסא מקוס כבוד קצוע כמו רק

הכסא אלגל ממך (בראשית מ"א). ל"א

בתחילה על גפי יחידי בלל תלמידים

כמו אלל בגפו ינאס^ב: **נראש מרומים**.

מסתלק במצבאות: **ולנסוף עלי**

דך. מורה הוראה לעין כל: **צורך**.

מים מכונסין וסופן כלים: **בארך**.

מים חיים ואין פוסקין: **חבילות**.

^א) דגרים הרבה יחד אינו יכול לחזור

עליו פעמים רבות ומשכח: **על יד**.

מעטן: **יחרוך**. נטריקון יחיה

ויאריך: **צייד הרמאי**. שמרמה אנשים

להלכות כמה אני חסכ להעמיד גירסות הרבה והוא משכח ומקצר ימיו דכתיב (דברים ג) כי הוא חיך ואורך ימין: **ורצ ששס אחר צייד**

הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד

מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד: **סנרל**. ללמוד חריפות וחדוד הלצ לאחר שלמד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ימי

אשרי איש ולא אשרי אשה. אלל לעיל גצי אשרי האיש לא

דייק הכי דאיש משמע למעוטי אשה והאיש משמע

למעוטי איש אחר: **עץ** מנת לקבל פרס. פי' בתוהא אלל לא

תנא שאלתו כמו שעושין עוצדי כוכבים אלל אלל אינו תוהא דמי

להא דלמרינן צפ"ק דצ"צ (דף י:)

וצפ"ק דפסחים (דף ס.) ובר"ה (דף

ד.) דמינא סלע זה ללדקה ע"מ שימיה

צני הרי זה לדיק גמור ס:

אמר רבא אמר רב סחורה. משמע שרצ סחורה רבו

מוצהק היה שהרי כזמה מקומות

מלניו שאלמר הרבה דברים משמו והא

דלמר סוף אלו מלילות (צ"מ דף ג.)

אפילו לא האיר עיניו אלל בזמנה

אחת ומפרש רנא כגון רצ סחורה

דלסנרל לי וזהמל ליסטרון התס

אית דגרסי רנא ואית דגרסי רנא

וה"פ אפילו לא קבלתי ממנו רנא

דבר זה שאין צו כ"כ דבר חידוש

אני חייצ לקרוע עליו ^א:

אנא עבידתה. דל"ת פירוש

עשימיה ומה שלל אמר

קייממיה שאין לשון קיוס שיך אלל

דנבר מלוא כי התיא דסוף זמה

מדליקין (שבת דף לז.) גצי עשרתס

ערצתס הדליקין את הגר וקא אמר

דלנךך למימרינהו צניחותא כי היכי

דליקנלו מיניה וקאלמר אלל לא

שמענא וקייממיה מסנרל ויש

גורסס עבירתה צרי"ש ולא נהירא

דא"כ נא לסמור ולהתפאר שעצר

על דברי חכמים:

ישלש

כמא כל העוסק בתורה הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר כי אם בתורת

ה' חפצו אמר רבא לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ שנאמר

כי אם בתורת ה' חפצו ואמר רבא בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה

ולבסוף ^אנקראת על שמו שנאמר בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם

ולילה ^אואמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה שנאמר בתורת

ה' והדר ובתורתו יהגה ואמר רבא לעולם ליגרים איניש ואע"ג דמשכח

ואע"ג דלא ידע מאי קאמר שנאמר ^אגרסה נפשי לתאבה גרסה כתיב

ולא כתיב טחנה ^ארבא רמי כתיב ^זעל גפי וכתיב ^חעל כסא ^בבתחלה

על גפי ולבסוף על כסא כתיב ^זעל גפי וכתיב ^חעל כסא ^בבתחלה

בראש מרומים ולבסוף עלי דרך עולא רמי כתיב ^ישתה מים מבורך

וכתיב וגוזלים מתוך בארך בתחלה שתה מבורך ולבסוף וגוזלים מתוך

בארך ^אאמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא מאי דכתיב ^יהון מהבל

ימעט וקובץ על יד ירבה אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות

מתמעט ואם קובץ על יד ירבה אמר רבא ידעי רבנן להא מילתא ועברי

עלה אמר רב נחמן בר יצחק אנא עבידתה וקיים בידי ^אאמר רב שייבי

משמיה דר"א בן עזריה מאי דכתיב ^ילא יחרוך רמיא צידו לא יחיה

ולא יאריך ימים צייד הרמאי ורב ששת אמר צייד הרמאי יחרוך ^אכי

אתא רב דימי אמר משל לאדם שצד צפרין אם משבר כנפיה של

ראשונה כולם מתקיימות בידו ואם לאו אין מתקיימות בידו ^יוהיה כעץ

שתול על פלגי מים אמרי דבי ר' ינאי כעץ שתול ולא כעץ נטוע כל

הלומד תורה מרב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם אמר רב חסדא

לרבנן בעינא דאימא לכו מלתא ומסתפינא דשבקיתו לי ואולייתו כל

הלומד תורה מרב אחד אינו רואה סימן ברכה לעולם שבקוהו ואוול קמיה

^אדרבא אמר להו הגי מילי סברא אבל גמרא מרב אחד עדיף כי היכי

דלא

צייד הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד

מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד: **סנרל**. ללמוד חריפות וחדוד הלצ לאחר שלמד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

ללא

^א) דגרים הרבה יחד אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות ומשכח: **על יד**.

מעטן: **יחרוך**. נטריקון יחיה ויאריך: **צייד הרמאי**. שמרמה אנשים

להלכות כמה אני חסכ להעמיד גירסות הרבה והוא משכח ומקצר ימיו דכתיב (דברים ג) כי הוא חיך ואורך ימין: **ורצ ששס אחר צייד**

הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד

מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד: **סנרל**. ללמוד חריפות וחדוד הלצ לאחר שלמד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

ללא

^א) דגרים הרבה יחד אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות ומשכח: **על יד**.

מעטן: **יחרוך**. נטריקון יחיה ויאריך: **צייד הרמאי**. שמרמה אנשים

להלכות כמה אני חסכ להעמיד גירסות הרבה והוא משכח ומקצר ימיו דכתיב (דברים ג) כי הוא חיך ואורך ימין: **ורצ ששס אחר צייד**

הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד

מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד: **סנרל**. ללמוד חריפות וחדוד הלצ לאחר שלמד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

ללא

^א) דגרים הרבה יחד אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות ומשכח: **על יד**.

מעטן: **יחרוך**. נטריקון יחיה ויאריך: **צייד הרמאי**. שמרמה אנשים

להלכות כמה אני חסכ להעמיד גירסות הרבה והוא משכח ומקצר ימיו דכתיב (דברים ג) כי הוא חיך ואורך ימין: **ורצ ששס אחר צייד**

הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד

מכל האדם ולא כעץ נטוע להשתקע לפני רב אחד: **סנרל**. ללמוד חריפות וחדוד הלצ לאחר שלמד ושגורה צפיו גירסת התלמוד:

ללא

^א) דגרים הרבה יחד אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות ומשכח: **על יד**.

מעטן: **יחרוך**. נטריקון יחיה ויאריך: **צייד הרמאי**. שמרמה אנשים

להלכות כמה אני חסכ להעמיד גירסות הרבה והוא משכח ומקצר ימיו דכתיב (דברים ג) כי הוא חיך ואורך ימין: **ורצ ששס אחר צייד**

הרמאי הוא יחרוך. בלשון (שבת דף כ:) איחרוכי איחרוך. כלומר יש לו עופות לחרוך ולאכול. כל מי שלומד וגורס מעט מעט ומחזור עליו פעמים

הרבה עד שגורב צפיו ואח"כ חוזר ולומד תלמודו מתקיים וקרא אתמויה מתמה וכי לא יחרוך מי שלידו רמייה: **כנפיה**. שלל תצרכ: **שטול**.

נעקר מכאן וחזר ונשתל במקום אחר: **נטוע**. מעיקרו ולא זו משס לעולם. כלומר כעץ שחול יעשה תלמיד [את] עצמו לילך וללמוד